

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 96/13 i 89/16) i člana 12. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 103/08), izdajem

IZVJEŠTAJ O PREGLEDU GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2016. GODINU **LIBERALNE STRANKE BOSNE I HERCEGOVINE**

Broj: 03-07-6-683/17
Sarajevo, 13.04.2018. godine

SADRŽAJ

MIŠLJENJE REVIZORA	3
1. UVOD	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE	4
3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA	5
Predmet pregleda i kontrole	5
Cilj pregleda i kontrole	5
Obim pregleda i kontrole	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE	5
5. NALAZI I PREPORUKE REVIZIJE	5
5.1 NALAZI	5
5.2. PREPORUKE	7

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka izvršila je pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalne stranke Bosne i Hercegovine za 2016. godinu i finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih u oktobru 2016. godine.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbama poglavlja 15 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Pregled smo obavili u skladu sa revizijskim standardima primjenjivim na angažmanu u pregledu. Ovi standardi zahtijevaju da planiramo i izvršimo pregled da bi dobili umjerenu pouzdanost da stranka nije značajno kršila odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregled je ograničen na kontrolu godišnjeg finansijskog izvještaja političke stranke i primjenu analitičkih procedura na podacima iz finansijskih izvještaja, pa prema tome ne obezbjeđuju pouzdanost koja bi se dobila izvršenom revizijom u prostorijama stranke.

Na osnovu našeg pregleda utvrđeno je sljedeće:

Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godinu, utvrđeno je da je Liberalna stranka Bosne i Hercegovine prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregledom, odnosno kontrolom finansijskih izvještaja, osim gornjih napomena nismo zapazili ništa značajno, što bi ukazalo na nedostatke u finansijskom izvještaju ili na finansiranje ove političke stranke suprotno odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, niti na finansiranje troškova izborne kampanje suprotno odredbama člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

1. UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) izvršila je pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalne stranke Bosne i Hercegovine za 2016. godinu i finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih u oktobru 2016. godine.

Pregled i kontrola finansijskog izvještaja su provedeni u skladu sa članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka.

Zbog činjenice da nije obavljena revizija u prostorijama političke stranke, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja, Liberalna stranka Bosne i Hercegovine se finansirala iz sljedećih izvora:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos (KM)	Struktura (%)
1.	Članarina	0,00	0,00
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	0,00	0,00
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	0,00	0,00
4.	Prihodi od imovine (3-c)	0,00	0,00
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	0,00	0,00
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	116.633,78	100,00
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	116.633,78	100,00
II	Ostali prihodi i drugo	0,00	0,00
	Izvori finansiranja (I+II)	116.633,78	100,00

U godišnjem finansijskom izvještaju stranka je iskazala rashode u ukupnom iznosu od 104.277,18 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke je Liberalna stranka Bosne i Hercegovine. Skraćeni naziv stranke je LS BiH.

Liberalna stranka Bosne i Hercegovine registrovana je kod Općinskog suda u Goraždu, rješenjem broj: 045-0.F1-13-000 002 od 23.12.2013. godine.

Sjedište političke stranke je u Goraždu, ulica Seada Sofovića Sofe bb.

Lica ovlaštena za zastupanje stranke su Daliborka Milović, predsjednica stranke i Slobodan Janković, podpredsjednik stranke.

Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja za 2016. godinu je Dino Vektor d.o.o..

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godinu, organizacionu strukturu Liberalne stranke Bosne i Hercegovine čine:

- Glavni odbor LS BiH,
- Kantonalni odbor Goražde i
- 17 opštinskih odbora.

3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

Predmet pregleda i kontrole je godišnji finansijski izvještaj Liberalne stranke Bosne i Hercegovine za 2016. godinu i finansijski izvještaj za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih u oktobru 2016. godine.

Cilj pregleda i kontrole je da revizor na bazi finansijskog izvještaja pokuša da ustanovi da li je politička stranka u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbama člana 15.10 Izbornog zakona BiH. Ukoliko revizor na bazi kontrole finansijskog izvještaja utvrdi određena kršenja navedenih zakona, ocjenjuje da li je potrebno izvršiti reviziju u prostorijama stranke da bi mogao izraziti mišljenje o tome da li se stranka finansirala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka, te da li je ostvarila troškove izborne kampanje u okviru zakonom utvrđenog limita.

Obim pregleda i kontrole finansijskih izvještaja Liberalne stranke Bosne i Hercegovine obuhvata kontrolu i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja, sa posebnim naglaskom na prihode iz budžeta.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Služba za reviziju je izvršila pregled godišnjih finansijskih izvještaja Liberalne stranke Bosne i Hercegovine za 2014. i 2015. godinu, nakon čega su izdati izvještaji o pregledu sa mišljenjem revizora, nalazima revizije i preporukama političkoj stranci.

Nakon izvršenog pregleda godišnjeg finansijskog izvještaja za 2015. godinu, Služba za reviziju je izdala Izvještaj o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalne stranke Bosne i Hercegovine sa mišljenjem revizora, nalazima revizije i preporukama stranci da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da vodi potpune evidencije o prihodima i rashodima, da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka, da dostavlja dodatnu dokumentaciju i imajući u vidu da se stranka finansira isključivo sredstvima iz budžeta, prikupljena sredstva troši racionalnije.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2016. godinu, utvrđeno je da politička stranka nije ispoštovala preporuke revizije.

5. NALAZI I PREPORUKE REVIZIJE

5.1 NALAZI

Liberalna stranka Bosne i Hercegovine prekršila je odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja i raspoložive finansijske dokumentacije, utvrđeno je da Liberalna stranka Bosne i Hercegovine godišnji finansijski izvještaj za 2016. godinu nije dostavila u zakonom propisanom roku, da nije uspostavila potpune evidencije o svojim rashodima i da obrasce finansijskog izvještaja nije popunila u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka-u daljem tekstu: Pravilnik, čime je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12 stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

(1) Uvidom u službene evidencije, utvrđeno je da je stranka godišnji finansijski izvještaj za 2016. godinu dostavila dana 14.04.2017. godine, tj. nakon zakonom propisanog roka.

- (2) Uvidom u godišnji finansijski izvještaj i finansijsku dokumentaciju stranke utvrđeno je da je stranka u obrascu 1-1 finansijskog izvještaja (Opšti podaci o političkoj stranci – teritorijalna organizacija političke stranke) iskazala organizacionu strukturu stranke, a da troškove u godišnjem finansijskom izvještaju nije iskazala u skladu sa navedenom strukturom.

Naime, uvidom u poslovne evidencije utvrđeno je da je stranka u 2016. godini ostvarila troškove električne energije i zakupa za Opštinski odbor Rogatica i troškove zakupa za Kantonalni odbor Goražde, a da nije navedene troškove iskazala po odborima u obrascima 4.1 godišnjeg finansijskog izvještaja. Stranka je navedene troškove iskazala kao troškove Glavnog odbora, čime je prekršila odredbe člana 7. Pravilnika.

- (3) Stranka u obrascu 4.1 (Režijsko-administrativni i ostali troškovi) godišnjeg finansijskog izvještaja kao i u poslovnim knjigama nije adekvatno iskazala troškove zakupa poslovnog prostora koji je koristio Glavni odbor stranke.

Uvidom u ugovor o zakupu poslovnog prostora utvrđeno je da su troškovi zakupa poslovnog prostora Glavnog odbora evidentirani u manjem iznosu za 4.000,00 KM, što ukazuje na činjenicu da stranka ne vodi potpune evidencije o svojim rashodima, te da je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala troškove u manjem iznosu, čime je prekršila odredbe člana 21. i člana 22. Pravilnika.

- (4) Uvidom u dokumentaciju stranke utvrđeno je da stranka u svojim poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju nije iskazala trošak niti obavezu po osnovu poreza i doprinosa na sredstva isplaćena fizičkim licima u iznosu od 15.240,00 KM, a koja imaju karakter ličnih primanja. Navedena sredstva su isplaćena gotovinski, putem blagajne, pozivajući se na troškove, odnosno isplate posmatračima.

S obzirom da je politička stranka isplatila sredstva fizičkim licima koja nisu zaposlena u stranci, te da navedene isplate imaju karakter ličnih primanja, stranka je u skladu sa poreznim propisima¹ bila obavezna obračunati porez i doprinose na iznos od 15.240,00 KM, te po tom osnovu iskazati trošak u poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju koji je podnijela Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

Takođe, stranka je fizičkim licima izvršila isplatu novčanih sredstava na ime humanitarnih rashoda u iznosu od 15.870,00 KM. Ove isplate imaju karakter ličnih primanja. Stranka je na ovaj iznos imala obavezu obračunati porez i doprinose, te iskazati trošak po tom osnovu, zbog činjenice da fizička lica kojima su sredstva isplaćena nisu zaposlena u stranci.

- (5) U obrascu 4.2 (Troškovi propagande) godišnjeg finansijskog izvještaja stranka je pogrešno iskazala, odnosno neosnovano uvećala troškove propagande za 20.114,60 KM, čime je prekršila odredbe člana 23. Pravilnika.

Uvidom u račune vezane za kampanju koje je stranka dostavila utvrđeno je da je stranka kao trošak kampanje iskazala sljedeće: humanitarne rashode u iznosu od 15.870,00 KM, troškove reprezentacije u periodu od februara do početka avgusta u iznosu od 726,00 KM, troškove nastale po osnovu čestitki za vjerski praznik i za Dan nezavisnosti u iznosu od 444,60 KM i taksu za ovjeru za učešće na Lokalnim izborima 2016. godine u iznosu od 3.800,00 KM

S obzirom da navedeni troškovi nisu nastali u periodu predizborne kampanje ne mogu se smatrati troškovima kampanje. Stranka je ove troškove u iznosu od 19.014,60 KM imala obavezu iskazati u obrascu 4.1 finansijskog izvještaja.

Osim navedenog, utvrđeno je da je stranka iskazala taksu za ovjeru za učešće na Lokalnim izborima 2016. godine u iznosu od 3.800,00 KM. S obzirom da je izvršen povrat novčanih

---

¹ Zakon o porezu na dohodak ("Službene novine Federacije BiH", br. 10/08, 9/10, 44/11, 07/13 i 65/13) i Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dohodak ("Službene novine Federacije BiH", broj: 67/08, 4/10, 86/10, 10/11, 53/11, 20/12, 27/13, 71/13 i 90/13)

sredstava u iznosu od 1.100,00 KM, stranka je trošak takse imala obavezu iskazati u iznosu od 2.700,00 KM.

- (6) Stranka u obrascu 5 (obaveze političke partije) finansijskog izvještaja nije iskazala svoje obaveze, čime je prekršila odredbe člana 24. Pravilnika. Uvidom u bruto bilans stranke utvrđeno je da su neizmirene obaveze stranke na dan 31.12.2016. godine iznosile 3.240,16 KM.

Takođe, uvidom u poslovne knjige utvrđeno je da stranka prilikom evidentiranja troškova zakupa nije evidentirala i obaveze za iste, što ukazuje da stranka nema potpunu i tačnu evidenciju o stanju svojih obaveza.

Troškovi izborne kampanje

Prema odredbama člana 15.10 Izbornog zakona BiH, politička stranka za potrebe izborne kampanje ne smije potrošiti više od 0,30 odnosno 0,20 KM² po biraču u svakom izbornom krugu, prema broju birača koje je objavila Centralna izborna komisija BiH.

Prema podacima Centralne izborne komisije BiH, Liberalna stranka Bosne i Hercegovine je u svrhu izborne kampanje mogla da potroši 298.849,20 KM.

Liberalna stranka Bosne i Hercegovine je u godišnjem finansijskom izvještaju za 2016. godinu i postizbornom finansijskom izvještaju – Lokalni izbori 2016. godine iskazala troškove propagande u iznosu od 47.230,14 KM.

5.2. PREPORUKE

Preporučuje se Liberalnoj stranci Bosne i Hercegovine da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- *da uspostavi adekvatne evidencije o prihodima i rashodima u svojim poslovnim knjigama,*
- *da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izornoj komisiji Bosne i Hercegovine popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i dostavlja u zakonom predviđenom roku,*
- *da poštuje i druge propise, prevashodno porezne, iz kojih proističu dodatne obaveze i troškovi, koje politička stranka treba izmirivati i evidentirati u poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju koji podnosi Centralnoj izornoj komisiji BiH i*
- *imajući u vidu strukturu troškova stranke, te činjenicu da se stranka finansira isključivo iz budžeta, da racionalnije troši finansijska sredstva.*

---

² Član 15.10 stav 2. Izbornog zakona BiH propisuje da se maksimalno dozvoljeni iznos za finansiranje izborne kampanje izračunava tako što se broj glasača u svim izbornim jedinicama u kojima politički subjekt ima kandidatsku listu ili kandidata pomnoži sa: 30 feninga za načelnika opštine odnosno gradonačelnika i za članove skupštine opštine, članove Narodne skupštine RS i Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, članove Parlamentarne skupštine BiH, člana Predsjedništva BiH, i predsjednika i potpredsjednike RS, odnosno 20 feninga za izbore za članove kantonalnih skupština.

KOMENTAR:

Liberalna stranka Bosne i Hercegovine nije se očitovala na nalaze revizije i mišljenje revizora dato u Preliminarnom izvještaju o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godinu.

Šef Odsjeka za revizijske poslove

Sanja Tošović

Šef Službe za reviziju

Mr.sc Hasida Gušić

Revizor

Veliborka Kenjić